

KÚRIA

Kvk.37300/2012/2.szám

A KÚRIA

a személyesen eljáró Dr. Czirmes György indítványozónak,
a Dr. Sári Miklós által képviselt Országos Választási Bizottság
(1357 Budapest, Pf.2.) által,
aláírásgyűjtő ív mintapéldánya hitelesítése kapcsán meghozott OVB
határozatának felülvizsgálata tárgyában, nem peres eljárásban,
meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t :

A Kúria az Országos Választási Bizottság 56/2012. határozatát helybenhagyja.

A Kúria a határozatát közzéteszi a Magyar Közlönyben.

A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

1. Az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) 56/2012. határozatában megtagadta annak az aláírásgyűjtő ívnek a hitelesítését, amelyen a következő kérdés szerepelt:
„Egyetért Ön azzal, hogy a pénzüintézetek a fogyasztói kölcsönszerződéseket utólag egyoldalúan ne módosíthassák?”
Az OVB határozatát azzal indokolta, hogy a kérdés nem felel meg az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 13. § (1) bekezdése szerinti egyértelműség követelményének.

2. Az indítványozó kifogásában az OVB határozatának hatályon kívül helyezésével vagy megváltoztatásával indítványozta, hogy a Kúria „adjon helyt” az országos népszavazási kezdeményezésnek.

II.

A kifogás nem megalapozott.

Kvk.37300/2012/2.szám

1. A Kúria a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdésére alapított hatáskörében eljárva vizsgálja felül az OVB tárgykörben meghozott határozatát. A Ve. 130. § (2) bekezdése értelmében „[a] Kúria a kifogást soron kívül bírálja el. A Kúria az Országos Választási Bizottság határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot új eljárásra utasítja”.

2. A Kúria jelen eljárása felülvizsgálati jellegű. Azt vizsgálja, hogy az OVB határozata a kifogásban foglaltak alapján megfelel-e az Alaptörvény, az OVB eljárását és döntését szabályozó Nsztv. rendelkezéseinek, illetve az egyéb jogszabályi követelményeknek.

3. Az OVB határozatát a Magyar Közlöny 51. számában, 2012. április 27-én tették közzé. Az indítványozó kifogása 2012. május 8. napján - a Ve. 4. § (3) bekezdése és 130. § (1) bekezdése értelmében - határidőben érkezett meg az OVB-hez.

4. Az Indítványozó kifogását részben arra alapította, hogy az OVB az Alaptörvény B. cikk (1) és (3) bekezdésébe ütköző módon vizsgálta a népszavazásra feltenni kívánt kérdés egyértelműségét és ezzel akadályozta a nép közvetlen hatalomgyakorlását. Másrészt azt kifogásolta, hogy az OVB alaptalanul tagadta meg az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését, mert a feltenni kívánt kérdés a magyar nyelv szabályainak megfelel, egyértelmű, világos.

5. A Kúria a kifogás első elemével kapcsolatos döntését az alábbiak szerint indokolja:

Magyarország Alaptörvénye B) cikk (1) bekezdése értelmében „Magyarország független, demokratikus jogállam”. A (3) bekezdés szerint „[a] közhatalom forrása a nép”. A (4) bekezdés értelmében „[a] nép a hatalmát választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja”.

Az Nsztv. - az Alaptörvény 8. cikkében foglaltakhoz hűen - preambulumban rögzíti a parlamenti demokráciák azon alapelvét, amelynek értelmében a nép általi közvetlen hatalomgyakorlásra az Alaptörvény keretei között kerülhet csak sor, és a nép hatalmát „elsősorban választott képviselői útján gyakorolja”. Azaz a nép közvetlen hatalomgyakorlása kivételes és népszavazás útján valósul meg.

Az Nsztv. 2. §-a értelmében „[a]z aláírásgyűjtő ívek mintapéldányát az aláírásgyűjtés megkezdése előtt - hitelesítés céljából - be kell nyújtani az Országos Választási Bizottsághoz”. Az OVB - az Nsztv. 10. és 13. §-aiban foglaltaknak megfelelően - vizsgálja meg az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát és tagadja meg annak hitelesítését, amennyiben az vagy az abban kitűnő kérdés formai illetve tartalmi hibában szenved. A Kúria a közvetlen hatalomgyakorlás lehetőségét védi az Alaptörvény keretei között és erre tekintettel dönt az országos népszavazás, népi kezdeményezés hitelesítése tárgyában meghozott OVB határozatok felülvizsgálatakor.

6. Az Nsztv. 13. § (1) bekezdése értelmében „[a] népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni”.

Kvk.37300/2012/2.szám

Az Alkotmánybíróság - OVB határozatok felülvizsgálata tekintetében kimunkált joggyakorlata - adta meg e törvényi rendelkezés tartalmát. A Ve. 130. §-ának a 2011. évi CCI. törvénnyel történt, 2012. január 1. napján hatályba lépő módosítása értelmében az OVB határozatait az Alkotmánybíróság helyett a Kúria vizsgálja felül. A törvényalkotó a felülvizsgálat eljárási és anyagi jogi szabályait nem módosította, a Kúria tehát 2012. január 1. napjától az OVB határozatok felülvizsgálata tekintetében - a kúriai eljárásra jellemző sajátosságok mellett - az Alkotmánybíróság korábbi hatáskörével egyező eljárásban, és tartalommal jár el. Következésképpen az Alkotmánybíróság Nsztv. 13. § (1) bekezdésével kapcsolatos értelmezési gyakorlatát a jelen kifogás megalapozottságának vizsgálata során is irányadónak tekinti.

7. Az Alkotmánybíróság által 2001-ben [51/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 392, 395.] kidolgozott „egyértelműségi teszt” értelmében az OVB - és a felülvizsgálat során a kifogás keretei között a Kúria - a népszavazási kérdés választói és a jogalkotói egyértelműségét mérlegeli.

A népszavazáshoz való jog - mint alanyi jogként érvényesíthető politikai alapjog - garanciája a felteendő kérdés egyértelműsége. Ebben a körben vizsgálandó az egyértelmű megválaszolhatóság, aminek viszont feltétele az, hogy a népszavazásra feltenni szándékozott kérdés egyféleképpen legyen érthető. A pontos megfogalmazás nem jelenti a jogi terminus technikusok alkalmazásának kötelezettségét. A választói egyértelműség követelménye mindezek alapján szükségképpen magába foglalja azt, hogy a kérdés feleljen meg a magyar nyelv nyelvtani szabályainak, de pusztán azzal nem azonosítható: lényege, hogy a választópolgárok jól értsék, lássák át a kérdés lényegét, jelentőségét azért, hogy tudatosan, átgondoltan tudják leadott szavazataikkal az Országgyűlés jogalkotói munkáját meghatározni.

A jogalkotói egyértelműség oldalán az OVB-nek azt kell vizsgálnia, hogy az érvényes és eredményes népszavazás esetén az Országgyűlés eltudja-e dönteni, hogy van-e jogalkotási feladata és ha igen, akkor annak mi a tartalma. Az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdésének utolsó mondata értelmében ugyanis „[a]z érvényes és eredményes népszavazáson hozott döntés az Országgyűlésre kötelező”. A kötelezettség tartalma, a jogalkotás célja és iránya egyértelműen ki kell derüljön a kérdésből annak érdekében, hogy a népszavazási kezdeményezés célba érjen.

A Kúria megállapítja, hogy az Nsztv. 13. § (1) bekezdésébe foglalt egyértelműség követelménye a választói és a jogalkotói egyértelműség együttes fennállta esetén teljesül. A választói kifogáson alapuló kúriai felülvizsgálat tárgya tehát ebben a tekintetben nem csupán a kérdés - és az OVB határozat - nyelvtani vizsgálata. A Kúria azt vizsgálja, hogy a kérdés alapján a választópolgár számára a szavak mindennapi jelentése alapján ne legyen megtévesztő a megválaszolandó kérdés, és a jogalkotó számára is egyértelmű legyen a jogalkotási kötelezettség és annak mibenléte. E vizsgálat lefolytathatósága pedig a feltenni szándékozott kérdés a hatályos jogszabályi háttér tükrében történő elemzését igényli.

8. Összefoglalva megállapítható tehát, hogy parlamenti demokráciában a nép közvetlen hatalomgyakorlása kivételes és az Alaptörvény keretei között valósul meg. Parlamenti demokráciában,

Kvk.37300/2012/2.szám

az Alaptörvény keretei között ugyanis nincs korlátozhatatlanul és ellenőrzés nélkül gyakorolható közhatalom. Azt, hogy a népszavazás kezdeményezése révén kiteljesedő közvetlen hatalomgyakorlás megmarad-e az Alaptörvény keretei között az OVB, végső fokon Magyarország „legfőbb bírósági szerve” [Alaptörvény 25. cikk (1) bekezdés], a Kúria vizsgálja.

9. Az OVB a kifogással támadott határozatban a hitelesítést megtagadó határozatát arra alapította, hogy az a hatályos szabályozásra is tekintettel nem felel a jogalkotói, és a választópolgári egyértelműség követelményeinek sem.

10. Az Alkotmánybíróság az elmúlt időszakban több határozatában is foglalkozott a jelenlegihez hasonló tartalommal megfogalmazott kérdések hitelesíthetőségével, de egyik esetben sem látott arra lehetőséget [112/2009. (XI. 20) AB határozat; 113/2009. (XI. 20.) AB határozat; 37/2010. (III. 31.) AB határozat]. A kérdések alapján - a korabeli szabályozás tükrében - vitathatónak minősült a szabályozás iránya, illetve az is, hogy eredményes népszavazás esetében keletkezik-e jogalkotói kötelezettség és milyen tartalommal.

11. Az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán kitűnő kérdés a korábbiakban népszavazásra feltenni szándékozott kérdésekhez hasonló egyértelműségi hibában szenved.

Ahogy arra az OVB határozata helyesen utalt, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) kifejezetten rendelkezik a fogyasztóval kötött kölcsönszerződések utólagos egyoldalú módosításának lehetőségéről. Általánosságban megállapítható, hogy a Hpt. XXIX. fejezete, „Az ügyfelek védelme” c. alatt 2009-től kezdődően folyamatosan több rendelkezésében is módosult, amely módosítások kifejezetten a pénzügyi intézmények egyoldalú és a fogyasztókra nézve terhes szerződésmódosításainak lehetőségét korlátozták, bástyázták körbe garanciákkal. A Hpt. vonatkozó rendelkezései - az OVB határozatában hivatkozott 210. § (3) bekezdésén túl - a fogyasztók védelme szempontjából különbséget tesznek a deviza alapú és forint alapú lakáscélú hitelekre vonatkozó szerződések között [Hpt. 210. § (6) bekezdés]. Ezen túlmenően a 210. § (3) bekezdése szerinti kölcsönszerződések esetében a Hpt. a szerződéses feltételek bizonyos körében kategorikusan kizárja az egyoldalú módosítást [210. § (13) bekezdés]. Mindemellett tételesen megteremti az „ügyfél számára nem kedvezőtlen” egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét [210. § (14) bekezdés], illetve előírja az ügyfél számára kifejezetten kedvező változás érvényesítésének kötelezettségét [210/A. § (7) bekezdés] is.

12. A kifejtettek alapján a Kúria megállapította, hogy a választópolgár számára a népszavazásra feltenni szándékozott kérdés semmilyen formában nem tesz különbséget a kölcsönszerződések között (deviza, illetve forint alapú). A hatályos szabályozásra tekintettel a kérdésből világosan ki kellene derülnie annak, hogy az az utólagos szerződésmódosítás lehetőségét egészében avagy egyes szerződéses feltételekre koncentrálva zárná ki. A jogalkotó sem kapna egyértelmű útmutatást a jogalkotás irányára. Eredményes népszavazás esetén kérdés lehet, hogy a tilalommal a

Kvk.37300/2012/2.szám

választók kizárták-e a hatályos szabályozás alapján lehetséges, az adósok számára kedvező utólagos módosítás lehetőségét is, avagy az csak a kedvezőtlen változásokra vonatkozik. A korábbi alkotmánybírósági döntésekhez hasonlóan kérdés továbbá az is, hogy a szerződésmódosítás tilalmának törvényi szabályozása esetén ki viseli a hosszú lejáratú hitelek futamideje alatt bekövetkezett pénzügyi változások terheit.

A kifejtett indokokra tekintettel a Kúria az OVB határozatát annak helyes és törvényes indokaira tekintettel helyben hagyta, az alaptalan kifogást pedig elutasította.

Budapest, 2012. június 4.

Dr. Kalas Tibor sk.
a tanács elnöke

**Dr. Hörcherné
Dr. Marosi Ildikó sk.**
előadó bíró

Dr. Balogh Zsolt sk.
bíró

A kiadmány hitelélül

tisztviselő